

Începerea în cursul anului trecut (1982) a unor lucrări edilitare la două noi cartiere de locuințe, sugestiv numite „Cetate Nord” și „Cetate Sud”, a permis descoperirea unor importante și în același timp interesante vestigii romane care se adaugă, an după an, patrimoniului arheologic recuperat pe teritoriul marelui centru urban roman Apulum.

Rândurile care urmează și-au propus să facă cunoscute descoperirile arheologice din zona Cetate Sud unde lucrările începute în toamna anului 1982 continuă și astăzi. În perioada romană locurile respective erau înglobate în teritoriul Coloniei Aurelia Apulensis, fiind situate, din punct de vedere topografic, în părțile de sud și sud-vest ale castrului legiunii XIII Gemina, cercetat, la rândul său arheologic, într-o primă campanie de săpături în vara anului 1980.

Dincolo de zidurile fortificației romane începea orașul propriu-zis, peste care, ulterior, s-au edificat construcții specifice epocilor feudale și moderne. Datorită acestei stări de lucruri, sesizată cum bine se cunoaște în majoritatea orașelor din provincia Dacia, multe din clădirile publice și particulare, temple etc. antice, au fost distruse sau acoperite cu prilejul lucrărilor inițiate la începutul sec. XVIII pentru cetatea austriacă de tip Vauban. Ruine ale altor construcții romane au apărut în diferite puncte din interiorul sau exteriorul fortificației orașului Alba Iulia, cu ocazia unor lucrări edilitar-gospodărești întreprinse mai ales în ultimii ani. În dorința de a oferi o imagine concludentă a întinderii Municipiului și apoi Coloniei Aurelia Apulensis am urmărit toate lucrările de construcție de la viitorul cartier Cetate Sud, rezultatul lor preliminar fiind utilizat în vederea cartării descoperirilor pe harta anticului Apulum, la care se lucrează în prezent.

Astfel, în colțul sudic al fundației blocului A.C. 25, la adâncimea de 1,70 m s-a identificat și cercetat o groapă de formă circulară (diametrul 1,60 m) prinsă până la adâncimea de aproximativ 2,25 m. Lucrată îngrijit, fiind săpată în solul galben, groapa pare să fi fost utilizată drept fântână, spre această opinie conducând sesizarea în imediata apropiere a

unor izvoare de apă. La un moment dat ea a fost transformată într-o groapă menajeră. Ca și în cazuri similare întâlnite în Dacia și chiar la Apulum și din interiorul acesteia au fost scoase la iveală mai multe obiecte de inventar între care semnalăm fragmente ceramice, țigle și bucăți de cărămizi neștampliate. Remarcăm printre descoperiri un opaiț *trilychnis* neștampliat, aparținând cronologic sfârșitului sec. II, având imprimat pe disc un cerb, precum și fragmentele unui vas *terra sigillata* din categoria vaselor cu luciu metalic. Asemenea vase apar destul de rar în Dacia, analogii întâlnindu-se, în mod frecvent în repertoriul ceramicii din provinciile occidentale ale Imperiului, de unde probabil a fost importat.

În continuare lucrările de construcție au permis dezvelirea substrucțiilor unor clădiri romane (Bloc A.C. 22). Fundația modernă a tăiat două asemenea clădiri ale căror ziduri, păstrate în elevație, utilizau piatra de râu prinsă cu mortar. Grosimea variabilă a substrucțiilor antice este cuprinsă între 0,40—0,60 m. Pe pereții interiori ai uneia dintre clădiri s-au surprins urme de tencuială, iar pe fundul acesteia (la adâncimea de aproximativ 3 m), pe o suprafață de circa 1,5 m², padimentul original alcătuit din cărămidă pisată, mortar și cunoscutele pișcoturi-mosaic. Ca inventar am recuperat fragmente aparținând unor pereți de vase de culoare roșie-cărămizie și două opaițe cu ștampila FORTIS, considerat a fi fost cel mai activ și cel mai cunoscut meșter de lucerne din lumea romană, ale cărui produse erau răspândite pe o mare arie teritorială.

Urmărirea lucrărilor edilitare la noul cartier de locuințe din municipiul Alba Iulia este doar în fază incipientă, dat fiind faptul că aici construcțiile nu sunt încheiate. Descoperirile de până acum, între care am avut în vedere pe cele mai semnificative, vin totuși să confirme cu noi date aspecte legate de urbanistica orașului Apulum, aceasta cu atât mai mult cu cât în această parte a orașului nu s-au întreprins cercetări arheologice. Ceea ce s-a descoperit până în prezent vine să confirme arheologic

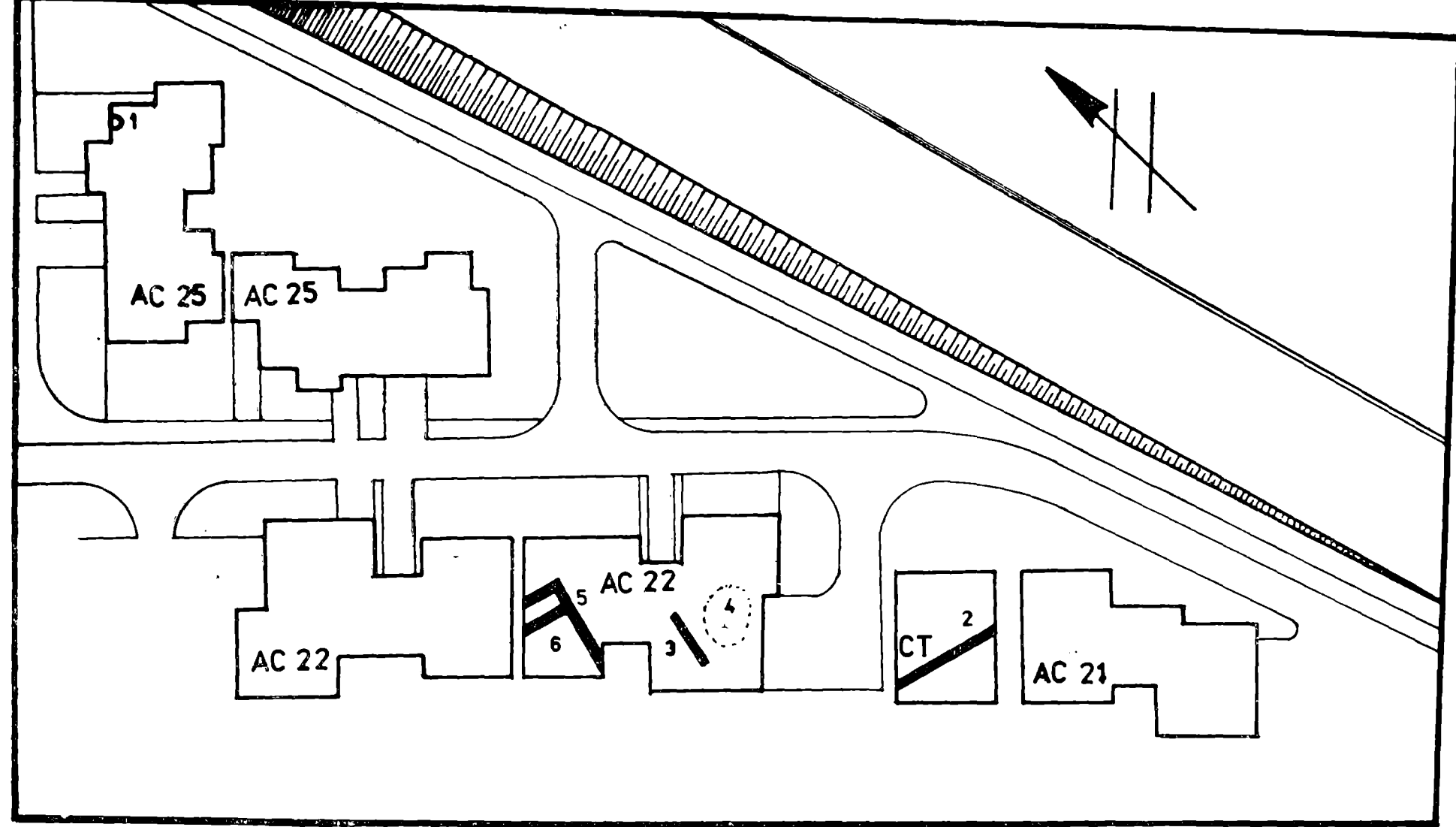

Fig. 1. Alba Iulia. Săpăturile arheologice efectuate în cartierul Cetate Sud; 1 groapă; 2, 3, 5, 6 elemente de paviment original.

existența unor edificii romane ce începeau în imediata apropiere a castrului roman, mai precis dincolo de elementele sale defensive. Faptul că nu s-a reușit, cel puțin până în acest moment, să se descopere construcții mai bine conservate nu ne miră câtuși de puțin, dacă avem în vedere că noul cartier de blocuri este plasat în apropierea șanțurilor cetății austriece unde cu ocazia ridicării fortificației din sec. XVIII, au fost distruse majoritatea urmelor romane din perimetrul ce urma să fie afectat de construcțiile feudale.

LES FOUILLES D'ALBA IULIA, LA ZONE DE CETATE SUD

RÉSUMÉ

Les fouilles effectuées pendant les travaux édilitaires dans deux nouveaux quartiers d'Alba Iulia (Apulum) ont permis de découvrir d'intéressants et révélateurs vestiges romains (fragments de poterie, murs et fondement d'un édifice. Les fouilles vont continuer.

EXPLICATION DE LA FIGURE

Fig. 1. Les fouilles effectuée dans le quartier Cetate-Sud d'Alba Iulia; 1 fosse; 2, 3, 5, 6, éléments de constructions romaines; 4 restes d'un plancher.